

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана юридичного факультету ЗНУ

Г. О. Коломоєць

(підпис)

(ініціали та прізвище)

« 28 »

серпня

2026 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВІ ОСНОВИ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність
спеціальності К9 Правоохоронна діяльність
галузі знань К Безпека та оборона

ВИКЛАДАЧ: Верлос Наталя Володимирівна, д.ю.н., професор, професор кафедри
конституційного та адміністративного права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри конституційного та
адміністративного права

Протокол №1 від « 26 » серпня 2026 р.

Завідувач кафедри

В.К. Колпаков

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Ковтун К.О.

(підпис)

(ініціали, прізвище)

2026 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: verlosznu@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення:

Телефон: 228-76-16, 228-76-17, (061) 228-75-26

Інші засоби зв'язку: Viber, Facebook Messenger, WhatsApp, – за вибором викладача

Кафедра: конституційного та адміністративного права, V корпус, ауд.104 (пр. Соборний, 74)

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Правові основи антидискримінаційної політики» належить до циклу загальної підготовки здобувачів освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 Правоохоронна діяльність. Вивчення цього курсу прискорює процес гуманізації вищої освіти в Україні, правового виховання, формування особистості та розвитку студентів як повноправних членів громадянського суспільства.

Навчальна дисципліна «Правові основи антидискримінаційної політики» має особливе значення для здобувачів освіти спеціальності «Правоохоронна діяльність» з огляду на специфіку майбутньої професійної діяльності. Її вивчення сприяє формуванню професійної культури правоохоронця, для якого дотримання принципу рівності перед законом і заборони дискримінації є базовою умовою правомірного здійснення владних повноважень. Курс забезпечує усвідомлення правових меж втручання держави у сферу прав людини та надає знання про механізми їх захисту.

Підготовка за цією дисципліною спрямована на забезпечення студентам належного рівня професійних знань, які можуть бути реалізовані у практиці державотворення нашої країни. Окрім того, що вона розвиває загальну професійну культуру будь-якого фахівця в галузі права, сприяє формуванню гуманістичного світогляду та громадянської відповідальності студентів, розуміння та усвідомлення як своїх прав і обов'язків, так прав і обов'язків інших членів сучасного українського суспільства в умовах та з урахуванням особливостей розвитку держави. Також допомагає зрозуміти сутність дискримінації, навчитись помічати та аналізувати різні її прояви та знайти відповідь на питання «як ефективно протидіяти дискримінації».

В процесі вивчення дисципліни розглядатиметься широке коло питань, які безпосередньо стосуються заборони дискримінації, яка окреслює не лише дії, що розглядаються в суспільстві як недопустимі у ставленні до певних суб'єктів (поводженні з ними), але й передбачає конкретні обов'язки держави, спрямовані на забезпечення юридичної рівності. Саме тому стан практичного втілення заборони дискримінації у країнах Західного світу та Європи стрімко перетворюється на своєрідну візитівку, показник розвиненості правопорядку та відповідних суспільств. В Україні певні гарантії дотримання принципу рівності та заборони дискримінації втілено, зокрема, у приписах Конституції України, Законів «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та ін.

Вивчення дисципліни також забезпечує засвоєння міжнародних і європейських стандартів у сфері прав людини та недискримінації, що є необхідним для гармонізації національного законодавства й правоохоронної практики з європейськими підходами. Для правоохоронних органів це має особливе значення в умовах євроінтеграційних процесів та імплементації стандартів Ради Європи й Європейського Союзу.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правові основи антидискримінаційної політики» в межах освітньої програми «Правоохоронна діяльність» є формування у здобувачів

цілісної системи знань про принцип рівності прав і свобод людини без будь-яких преференцій чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, статі, віку, мови, релігії, політичних переконань, соціального походження або іншого статусу, а також оволодіння правовими механізмами запобігання та протидії дискримінації у правоохоронній діяльності.

Інтерактивний формат курсу, що спонукатиме студентів до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця в галузі права компетентностей.

Для успішного опанування освітнього компонента здобувач повинен мати повну загальну середню освіту; базові знання з громадянської освіти та історії; загальні уявлення про права людини (пререквізити ОК).

Результати навчання, сформовані під вивчення освітнього компонента використовуватимуться у процесі подальшого опанування таких освітніх компонентів ОК10 Судові та правоохоронні органи України; ОК5 Етика та професійна поведінка правоохоронця ОК12 Профілактика у діяльності правоохоронних органів та інших дисциплін (постреквізити ОК).

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	1 -й
Кількість кредитів ECTS	6	6
Кількість годин	180 год.	180 год
Лекційні заняття	30 год.	10 год.
Практичні	30 год.	8 год.
Самостійна робота	120 год.	162 год.
Консультації	https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/law/navchalnij_protses	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики
компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
Компетентності ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем. ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій. СК2. Здатність здійснювати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності.	лекція (інформаційна, проблемна, інтерактивна), пояснення, розповідь, робота з нормативно-правовими актами, аналіз судової практики в т.ч. ЄСПЛ, розв'язання ситуаційних задач, проблемне навчання, евристична бесіда, дискусія, моделювання професійних ситуацій (training), мозковий штурм, метод проєктів, «ground-table» (колективна гра на вирішення спільної проблеми), scientific debate (навчальна суперечка-діалог), аналіз конкретних правових ситуацій (case-study), використання мультимедійних засобів навчання, застосування електронних освітніх платформ та інтерактивних онлайн-ресурсів, електронних правових баз даних.	Поточний контроль здійснюється шляхом виконання таких обов'язкових видів роботи, як виступ з питань певної теми розділу на практичному занятті; доповідь з проблемної тематики з презентацією; участь у обговоренні дискусійних питань; письмова контрольна робота, та додаткових видів роботи - участь у ділових (ситуативних) іграх; перевірка та захист індивідуальних завдань і проєктів, оцінювання рефератів та есе, презентація й захист навчальних проєктів, робота в групах; участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, участь в конкурсах тощо); завдання творчого характеру Підсумковий контроль екзамен проводиться у письмовій формі і

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел. СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів. СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству. СК9. Здатність надавати правоохоронні послуги. СК20. Здатність забезпечувати публічну безпеку та правопорядок в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій з дотриманням прав і свобод людини, а також сприяти життєстійкості громад і повоєнній відбудові прифронтових територій. СК21. Здатність здійснювати превентивну діяльність щодо запобігання правопорушенням у молодіжному середовищі з використанням інструментів державної молодіжної політики та професійної комунікації		складається із тестових завдань та практичних кейсів за допомогою CE3N Moodle. Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=11877 <i>Добір балів</i> передбачає виконання здобувачами освіти, які пропустили заняття з поважних причин, додаткових навчальних завдань з метою перевірки рівня засвоєння програмного матеріалу.
Результати навчання РН2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності. РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності. РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального		

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

рішення в конкретних ситуаціях. РН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності. РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки. РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. РН17. Використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави. РН23. Здійснювати заходи із забезпечення публічної безпеки та правопорядку в умовах воєнного стану та надзвичайних ситуацій, зокрема під час обстрілів та евакуації населення, охорони об'єктів критичної інфраструктури, а також у процесі взаємодії з внутрішньо переміщеними особами з дотриманням прав і свобод людини з урахуванням можливості їх дерогації, включно зі сприянням життєстійкості громад та участю у повоєнній відбудові прифронтових територій. РН24. Здійснювати превентивні заходи (профілактику) правопорушень у молодіжному середовищі шляхом використання інструментів державної молодіжної політики, комунікації з молодіжними субкультурами, орієнтованої на утвердження громадянських і патріотичних цінностей, запобігання радикалізації та протидію екстремістським проявам.		
---	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни
Змістовий модуль 1. Загальні правові засади антидискримінаційної політики

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

Права людини та їх роль у забезпеченні функціонування демократичної держави. Еволюція нормативно-правової регламентації у сфері антидискримінаційної політики. Нормативне визначення поняття дискримінації. Становлення вітчизняного законодавства в сфері запобігання та протидії дискримінації. Праві засоби протидії стереотипізації та стигматизація в процесі здійснення антидискримінаційної політики. Співвідношення принципів в процесі запобігання дискримінації: принцип рівності; принцип недопустимості обмеження прав і свобод людини; принцип недискримінації; принцип толерантності (терпимості); принцип пропорційності.

Варто розглянути основні підходи та критерії класифікації: 1) за формою вираження (явна, латентна (прихована); 2) за наявністю або відсутністю умислу (свідома (навмисна, умисна), несвідома (неумисна, несвідома); 3) за ознаками (підставами) (расова та етнічна дискримінація, гендерна дискримінація, вікова (ейджизм), SOGI-дискримінація (за сексуальною орієнтацією та гендерною ідентичністю), релігійна, соціально-економічна дискримінація, за станом здоров'я та ін.; 3) за сферою виникнення (трудова дискримінація, освітня дискримінація, житлова дискримінація, дискримінація в доступі до товарів і послуг, громадсько-політична дискримінація); 4) залежно від способу закріплення дискримінації (правова, фактична); 5) за наслідками (позитивна, негативна); 6) за характером мотивації дискримінаційної поведінки (раціональна, ірраціональна); 7) за рівнем реалізації (індивідуальна, інституційна, структурна (системна).

Форми дискримінації: утиск як форма дискримінації: особливості застосування та механізм протидії; підбурювання як форма дискримінації: особливості застосування та механізм протидії; пособництво як форма дискримінації: особливості застосування та механізм протидії; відмова у розумному пристосуванні: особливості застосування та механізм протидії; віктимізація та сегрегація як форми дискримінації: особливості застосування та механізм протидії.

Спеціальні форми, що виникають у конкретних соціальних контекстах і відображають поширені стереотипи та стигми. До них належать, зокрема, булінг як систематичне переслідування, моббінг і босинг у трудових колективах, луїзм (дискримінація за зовнішністю), антисемітизм, сексизм, гомофобія, сталкінг, харасмент, ейджизм (дискримінація за віком), джейнізм та едалтизм (перевага молодших або дорослих вікових груп), сінглізм (дискримінація осіб, які не перебувають у шлюбі), бодішеймінг та інші подібні явища.

Основні напрями державної політики щодо запобігання та протидії дискримінації: недопущення дискримінації; застосування позитивних дій; створення умов для своєчасного виявлення фактів дискримінації та забезпечення ефективного захисту осіб та/або груп осіб, які постраждали від дискримінації; виховання і пропаганда серед населення України поваги до осіб незалежно від їх певних ознак, поширення просвітницької діяльності у цій сфері.

Загальна характеристика ознак за якими забороняється здійснення дискримінації: стать, вік, національність, раса, релігія, інвалідність, сексуальна орієнтація, гендерна ідентичність, соціальне походження та інші. Інші (незахищені) ознаки можна умовно поділити на: відносно захищені та незахищені.

Органи публічної влади у механізмі запобігання та протидії дискримінації. Правовий механізм запобігання та протидії дискримінації за окремими ознаками

Поняття та структура інституційного механізму запобігання та протидії дискримінації. Національний інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Місце та роль правоохоронних органів в механізмі запобігання та протидії дискримінації.

Інститути громадянського суспільства в механізмі запобігання та протидії дискримінації. Міжнародно-правовий механізм запобігання та протидії дискримінації. Відповідальність за здійснення дискримінації: види, підстави, порядок притягнення.

Змістовий модуль 2. Правовий механізм запобігання та протидії дискримінації за ознаками статі, гендерної ідентичності, сексуальної орієнтації та віку

Поняття дискримінації за ознакою статі. Види дискримінації за ознакою статі (харасмент, гендерна рівність, домашнє насильство, торгівля людьми)

Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою статі.

Запобігання та протидія насильству за ознакою статі (гендерному насильству: домашнє насильство, торгівля людьми).

Історичні передумови звернення до гендерної тематики: досягнення фемінізму як руху за рівні права і можливості жінок і чоловіків. Емпіричні підтвердження гендерної нерівності у суспільстві (міжнародні звіти та соціологічні дослідження). Права людини, множинність нерівностей у суспільстві та принципи недискримінації. Поняття прав людини та антидискримінаційне законодавство. Соціальні нерівності, ксенофобія та форми дискримінації. Гендерна дискримінація та інституційні механізми її подолання в Україні. Поняття розмаїття і толерантності, недискримінаційна лексика. Принцип гендерної рівності і недискримінації у процедурах аналізу політики і документах організацій. Поняття гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації. Види гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації. Статева ідентичність. Види статевої ідентичності: 1) базова ідентичність; 2) рольова ідентичність; 3) персональна ідентичність. Статева ідентичність, етнічна ідентичність, ідентичності членства, політична ідентичність, професійна ідентичність

Форми прояву дискримінації за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації. Пряма дискримінація, непряма дискримінація, утиск, підбурювання, пособництво, віктимізація, сегрегація.

Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації. Проблема одностатевих шлюбів та цивільного партнерства.

Поняття дискримінації за ознакою віку (ейджизм (ageism)). Основні форми прояву ейджизму: 1) едалтоцентризм; 2) джейнізм; 3) едалтизм; 4) хроноцентризм. З часом у розвитку теорії ейджизму стали проявлятися дві тенденції: 1) ейджизм як явище, яке має відношення виключно до людей похилого віку; 2) ейджизм як явище, яке поширюється не лише на людей похилого віку, а й на всіх, хто є дискримінованим за віковою ознакою.

Форми прояву дискримінації за ознакою віку. Протидія дискримінації молоді в діяльності правоохоронних органів. Дискримінація осіб старшого віку (ейджизм): правові засади та механізми протидії.

Змістовий модуль 3. Правовий механізм запобігання та протидії дискримінації за ознаками інвалідності, стану здоров'я, раси, кольору шкіри, національності етнічного або соціального походження, місця проживання, громадянства чи мови

Поняття дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я. Види дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я (ВІЛ, гепатит «С», синдром дауна, ДЦП та ін). Форми прояву дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я: відсутність «доступного середовища», «розумного пристосування» (проходу або проїзду в громадських місцях для людей з інвалідністю); образливе ставлення; необґрунтована відмова в прийомі на роботу; недопущення до участі в соціальній чи політичній житті; обмеження прав і свобод в отриманні соціальних пільг.

Соціальна стигматизація та стереотипізація ВІЛ-інфікованих осіб та осіб з інвалідністю.

Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я. Спеціалізовані органи публічної влади, що сприяють запобіганню та протидії дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я:

уповноважений Верховної Ради України з прав людини; урядовий уповноважений з прав осіб з інвалідністю (2017 р.); уповноважений Президента України з прав людей з інвалідністю (2014 р.)

Поняття дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження

Види дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження (расизм, ксенофобія (ісламофобія, ромофобія, антисемітизм).

Форми прояву дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження

Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження.

Роль правоохоронних органів у запобіганні та протидії дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження

Поняття дискримінація за ознакою місця проживання, громадянства чи мови.

Види дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови. Правовий статус та дискримінація біженців, мігрантів, шукачів притулку (осіб, що потребують додаткового чи тимчасового захисту), внутрішньо переміщених осіб.

Форми прояву дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови: пряма, непряма, утиск, підбурювання, пособництво, віктимізація, сегрегація.

Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови.

Роль правоохоронних органів у запобіганні та протидії дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства та мови

Змістовий модуль 4. Правовий механізм запобігання та протидії дискримінації за ознаками судимості, сімейного стану, майнового стану, релігії, політичних переконань та ін., а також дискримінація в умовах воєнного стану

Дискримінація за наявністю судимості та досвіду перебування в місцях позбавлення волі або за способом життя (наприклад, споживання психоактивних речовин або надання послуг комерційного сексу)

Дискримінація за сімейним чи майновим станом; дискримінація за майновим станом – дискримінація за рівнем забезпеченості особи, наприклад небажання брати дітей з малозабезпечених сімей до так званих елітних шкіл та гімназій, які фінансуються з державного бюджету та навчання в яких не є платним.

Дискримінація за сімейним станом – наявність/відсутність шлюбного статусу особи, наявності дітей/інших близьких родичів, наприклад, роботодавці «хочуть молодих неодружених чоловіків» та «не хочуть жінок, у яких є маленькі діти».

Відмова у працевлаштуванні лише на підставі сімейного стану – це дискримінація, виправдати її роботодавцеві буде дуже важко.

Дискримінація за релігійною ознакою. Рівність громадяни України є рівними перед законом і мають рівні права в усіх галузях економічного, політичного, соціального і культурного життя незалежно від їх ставлення до релігії. В офіційних документах ставлення громадянина до релігії не вказується;

Не допускається встановлення будь-яких переваг або обмежень однієї релігії, віросповідання чи релігійної організації щодо інших.

Дискримінація за політичними переконаннями чи належністю до профспілки.

Цифрова дискримінація (нерівність) як новий вид дискримінації пов'язаних з розвитком інформаційних технологій.

Дискримінації в умовах воєнного стану: поняття, особливості. Конституційно-правові засади забезпечення принципу недискримінації в умовах воєнного стану.

Міжнародно-правові стандарти недопущення дискримінації в умовах надзвичайних

ситуацій. Основні групи ризику дискримінації в умовах воєнного стану.

Форми прояву дискримінації в умовах воєнного стану. Правовий механізм запобігання та протидії дискримінації в умовах воєнного стану. Роль правоохоронних органів у запобіганні та протидії дискримінації в умовах воєнного стану.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д. ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Становлення та розвиток антидискримінаційного права: національна практика та міжнародні правові стандарти	2	2	Щотижня
Практичне заняття 1	Становлення та розвиток антидискримінаційного права: національна практика та міжнародні правові стандарти 1. Права людини та їх роль у забезпеченні функціонування демократичної держави. 2. Еволюція нормативно-правової регламентації у сфері антидискримінаційної політики. Нормативне визначення поняття дискримінації 3. Становлення вітчизняного законодавства в сфері запобігання та протидії дискримінації 4. Праві засоби протидії стереотипізації та стигматизація в процесі здійснення антидискримінаційної політики. 5. Співвідношення принципів в процесі запобігання дискримінації.	2	2	Щотижня
Самостійна робота	Становлення та розвиток антидискримінаційного права: національна практика та міжнародні правові стандарти https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 2	Дискримінація як прояв нерівного ставлення: поняття, ознаки, види, форми. Основні напрями державної політики в сфері запобігання та протидії дискримінації	2	-	Щотижня
Практичне заняття 2	Дискримінація як прояв нерівного ставлення: поняття, ознаки, види, форми. Основні напрями державної політики в сфері запобігання та протидії дискримінації 1. Види дискримінації: за підставою; за сферами суспільних відносин: 2. Форми дискримінації. Утиск (моббінг) як форма дискримінації: особливості застосування та механізм протидії.	2	2	Щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	3. Підбурювання як форма дискримінації: особливості застосування та механізм протидії. 4. Пособництво як форма дискримінації: особливості застосування та механізм протидії.			
Самостійна робота	Дискримінація як прояв нерівного ставлення: поняття, ознаки, види, форми. Основні напрями державної політики в сфері запобігання та протидії дискримінації https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 3	Дискримінація як прояв нерівного ставлення: поняття, ознаки, види, форми. Основні напрями державної політики в сфері запобігання та протидії дискримінації	2	2	Щотижня
Практичне заняття 3	Дискримінація як прояв нерівного ставлення: поняття, ознаки, види, форми. Основні напрями державної політики в сфері запобігання та протидії дискримінації 1. Відмова у розумному пристосуванні: особливості застосування та механізм протидії. 2. Віктимізація та сегрегація як форми дискримінації: особливості застосування та механізм протидії. 3. Основні напрями державної політики щодо запобігання та протидії дискримінації: недопущення дискримінації; застосування позитивних дій; створення умов для своєчасного виявлення фактів дискримінації та забезпечення ефективного захисту осіб та/або груп осіб, які постраждали від дискримінації; виховання і пропаганда серед населення України поваги до осіб незалежно від їх певних ознак, поширення просвітницької діяльності у цій сфері 4. Загальна характеристика ознак за якими забороняється здійснення дискримінації	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація як прояв нерівного ставлення: поняття, ознаки, види, форми. Основні напрями державної політики в сфері запобігання та протидії дискримінації https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 4	Інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Юридична відповідальність за дискримінацію	2	2	Щотижня
Практичне заняття 4	Інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Юридична відповідальність за	2	-	Щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	дискримінацію 1. Поняття та структура інституційного механізму запобігання та протидії дискримінації. 2. Національний інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. 3. Місце та роль правоохоронних органів в механізмі запобігання та протидії дискримінації.			
Самостійна робота	Інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Юридична відповідальність за дискримінацію https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 5	Інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Юридична відповідальність за дискримінацію	2	-	Щотижня
Практичне заняття 5	Інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Юридична відповідальність за дискримінацію 1. Інститути громадянського суспільства в механізмі запобігання та протидії дискримінації. 2. Міжнародно-правовий механізм запобігання та протидії дискримінації..	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Інституційний механізм запобігання та протидії дискримінації. Юридична відповідальність за дискримінацію https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 6	Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії	2	2	Щотижня
Практичне заняття 6	Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття дискримінації за ознакою статі 1. Види дискримінації за ознакою статі (харасмент, гендерна рівність, домашнє насильство, торгівля людьми) 2. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою статі 3. Запобігання та протидія насильству за ознакою статі (гендерному насильству: домашнє насильство, торгівля людьми.	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 7	Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії	2	2	Щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

Практичне заняття 7	Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття дискримінації за ознакою статі 2. Види дискримінації за ознакою статі (харасмент, гендерна рівність, домашнє насильство, торгівля людьми) 3. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою статі 4. Запобігання та протидія насильству за ознакою статі (гендерному насильству: домашнє насильство, торгівля людьми).	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою статі: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 8	Дискримінація за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації: правовий механізм запобігання та протидії	2	-	Щотижня
Практичне заняття 8	Дискримінація за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації: правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації 2. Види гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації 3. Форми прояву дискримінації за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації 4. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації 5. Проблема одностатевих шлюбів та цивільного партнерства	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 9	Дискримінація за ознакою віку (ейджизм (ageism): правовий механізм запобігання та протидії	2	2	Щотижня
Практичне заняття 9	Дискримінація за ознакою віку (ейджизм (ageism): правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття дискримінації за ознакою віку (ейджизм) та її соціально-правова природа 2. Критерії класифікації та види дискримінації за ознакою віку 3. Форми прояву дискримінації за ознакою за ознакою віку	2	-	Щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	4. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою віку 5. Протидія дискримінації молоді в діяльності правоохоронних органів 6. Дискримінація осіб старшого віку (ейджизм): правові засади та механізми протидії			
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою віку (ейджизм (ageism): правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 10	Дискримінація за ознакою інвалідності та стану здоров'я: правовий механізм запобігання та протидії	2	-	Щотижня
Практичне заняття 10	Дискримінація за ознакою інвалідності та стану здоров'я: правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я 2. Види дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я 3. Форми прояву дискримінації за ознакою інвалідності 4. Форми прояву дискримінації за станом здоров'я 5. Соціальна стигматизація та стереотипізація ВІЛ-інфікованих осіб та осіб з інвалідністю 6. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я.	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою інвалідності та стану здоров'я: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	6	Щотижня
Лекція 11	Дискримінація за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження: правовий механізм запобігання та протидії	2	-	Щотижня
Практичне заняття 11	Дискримінація за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження: правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри національного, етнічного або соціального походження 2. Види дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження	2	2	Щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	3. Форми прояву дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження 4. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження 5. Роль правоохоронних органів у запобіганні та протидії дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження.			
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	8	Щотижня
Лекція 12	Дискримінація за ознакою місця проживання, громадянства чи мови: правовий механізм запобігання та протидії	2	-	Щотижня
Практичне заняття 12	Дискримінація за ознакою місця проживання, громадянства чи мови: правовий механізм запобігання та протидії 1. Поняття дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови. 2. Види дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови. 3. Форми прояву дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови. 4. Правовий механізм запобігання та засоби протидії дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства та мови. 5. Роль правоохоронних органів у запобіганні та протидії дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства та мови	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація за ознакою місця проживання, громадянства чи мови: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	10	Щотижня
Лекція 13	Судимість, сімейний чи майновий стан, релігія, політичні переконання та інші ознаки проявів дискримінації: правовий механізм запобігання та протидії	2	-	Щотижня
Практичне заняття 13	Судимість, сімейний чи майновий стан, релігія, політичні переконання та інші ознаки проявів дискримінації: правовий механізм запобігання та протидії 1. Дискримінація за наявністю судимості та Дискримінація за наявністю судимості та	2	-	Щотижня

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	досвіду перебування в місцях позбавлення волі або за способом життя. 2. Дискримінація за сімейним чи майновим станом; 3. Дискримінація за релігійною ознакою			
Самостійна робота	Судимість, сімейний чи майновий стан, релігія, політичні переконання та інші ознаки проявів дискримінації: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	10	Щотижня
Лекція 14	Судимість, сімейний чи майновий стан, релігія, політичні переконання та інші ознаки проявів дискримінації: правовий механізм запобігання та протидії	2	-	Щотижня
Практичне заняття 14	Судимість, сімейний чи майновий стан, релігія, політичні переконання та інші ознаки проявів дискримінації: правовий механізм запобігання та протидії 1. Дискримінація за політичними переконаннями чи належністю до профспілки. 2. Цифрова дискримінація (нерівність) в інформаційному суспільстві.	2	-	Щотижня
Самостійна робота	Судимість, сімейний чи майновий стан, релігія, політичні переконання та інші ознаки проявів дискримінації: правовий механізм запобігання та протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8	10	Щотижня
Лекція 15	Дискримінація в умовах воєнного стану: правові виклики та механізм протидії	2		Щотижня
Практичне заняття 15	Дискримінація в умовах воєнного стану: правові виклики та механізм протидії 1. Дискримінації в умовах воєнного стану: поняття, особливості. 2. Конституційно-правові засади забезпечення принципу недискримінації в умовах воєнного стану. 3. Міжнародно-правові стандарти недопущення дискримінації в умовах надзвичайних ситуацій. 4. Основні групи ризику дискримінації в умовах воєнного стану. 5. Форми прояву дискримінації в умовах воєнного стану.	2		Щотижня
Самостійна робота	Дискримінація в умовах воєнного стану: правові виклики та механізм протидії https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	8		Щотижня

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття №1	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття та змісту прав людини, сутності антидискримінаційного права, етапів еволюції нормативно-правового регулювання у сфері антидискримінаційної політики, нормативного визначення поняття дискримінації, а також принципів запобігання дискримінації у національній та міжнародній правовій практиці. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації, стереотипізації або стигматизації, застосуванням правових засобів протидії таким явищам, визначенням співвідношення загально-правових і спеціальних принципів у процесі реалізації антидискримінаційної політики. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо ролі антидискримінаційного права у функціонуванні демократичної держави, значення міжнародних стандартів прав людини для розвитку національного антидискримінаційного законодавства, а також ефективності правових механізмів подолання стереотипів і стигматизації.	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал ; допущення неточностей – 0,5 бала ; неправильні відповіді – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал ; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала ; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5 бала ; відсутність участі – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття.	3
Практичне заняття №2	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації,	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо видів дискримінації (за підставами та за сферами суспільних відносин), форм дискримінації, зокрема утиску, підбурювання та пособництва як форм дискримінації, їх правової природи, особливостей застосування та основних механізмів протидії відповідно до	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал ; допущення неточностей – 0,5 бала ; неправильні відповіді – 0 балів .	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами утиску, підбурювання або пособництва як форм дискримінації, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також вибором ефективних правових механізмів запобігання та протидії дискримінації. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо відмежування різних форм дискримінації, особливостей правової кваліфікації утиску, підбурювання та пособництва, ролі державної політики у запобіганні дискримінації, а також ефективності правових і організаційних механізмів протидії дискримінаційним практикам.	Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал ; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала ; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5 бала ; відсутність участі – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №3	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття та змісту відмови у розумному пристосуванні, віктимізації та сегрегації як форм дискримінації, основних напрямів державної політики у сфері запобігання та протидії дискримінації, а також загальної характеристики ознак, за якими забороняється здійснення дискримінації відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з відмовою у розумному пристосуванні, проявами віктимізації або сегрегації, визначенням форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також вибором правових та організаційних механізмів протидії дискримінації й захисту постраждалих осіб або	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал ; допущення неточностей – 0,5 бала ; неправильні відповіді – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал ; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала ; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

		груп осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо ролі позитивних дій у державній антидискримінаційній політиці, значення розумного пристосування як інструменту забезпечення рівності, ефективності заходів з виявлення та запобігання дискримінації, а також формування в суспільстві поваги до різноманіття та недискримінації.	1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №4	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття та структури інституційного механізму запобігання та протидії дискримінації, змісту національного інституційного механізму, а також місця і ролі правоохоронних органів у системі запобігання та протидії дискримінації відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації, визначенням компетенції суб'єктів інституційного механізму, зокрема правоохоронних органів, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства та вибором належних правових засобів реагування і захисту прав постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо ефективності інституційного механізму запобігання та протидії дискримінації, ролі правоохоронних органів у виявленні, припиненні та розслідуванні дискримінаційних правопорушень, а також взаємодії державних органів і інститутів громадянського суспільства у сфері забезпечення рівності та недискримінації.	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

Практичне заняття №5	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття та ролі інститутів громадянського суспільства в механізмі запобігання та протидії дискримінації, змісту міжнародно-правового механізму запобігання та протидії дискримінації, а також основних міжнародних стандартів і інституцій у сфері забезпечення принципу рівності та недискримінації. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації, визначенням можливостей участі інститутів громадянського суспільства та міжнародних механізмів захисту прав людини, застосуванням норм національного законодавства та міжнародних договорів, а також вибором ефективних правових засобів реагування. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо ролі громадянського суспільства у запобіганні дискримінації, значення міжнародно-правових механізмів для розвитку національної антидискримінаційної політики, а також ефективності взаємодії державних органів, громадських організацій та міжнародних інституцій у сфері захисту прав людини.	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	3
Практичне заняття №6	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія,	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за ознакою статі, її основних видів (зокрема харасменту, проявів нерівності у сфері гендерних відносин), сутності гендерної рівності, а також правових підходів до запобігання та протидії гендерному насильству, домашньому насильству і торгівлі людьми відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала і обґрунтований аналіз практичного завдання –	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	дебрифінг та ін.	метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації за ознакою статі, харасменту або гендерно зумовленого насильства, визначенням виду дискримінації, застосуванням норм законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і торгівлі людьми, а також вибором правових засобів захисту постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо причин і форм дискримінації за ознакою статі, ефективності правового механізму забезпечення гендерної рівності, ролі держави у запобіганні та протидії гендерному насильству, а також забезпечення балансу між приватними і публічними інтересами у сфері захисту прав людини.	1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №7	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за ознакою статі, її видів (зокрема харасменту, гендерної нерівності), сутності гендерної рівності, а також основ правового регулювання запобігання та протидії домашньому насильству і торгівлі людьми відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації за ознакою статі або гендерно зумовленого насильства, визначенням виду дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, а також вибором правових засобів захисту постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес»,	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

		дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо причин і форм дискримінації за ознакою статі, ефективності правового механізму забезпечення гендерної рівності, ролі держави у запобіганні та протидії гендерному насильству, а також реалізації принципу недискримінації у демократичному суспільстві.	активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5 бала ; відсутність участі – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Самостійна робота	Письмова контрольна робота Атестаційна робота №1	Атестаційна робота № 1 проводиться у дистанційній формі з використанням СЕЗН Moodle та включає два самостійні елементи контролю: Онлайн-тестування, що складається з тестових завдань, спрямованих на перевірку знань основних понять, принципів, інститутів та нормативно-правових засад антидискримінаційної політики, форм і видів дискримінації, а також механізмів її запобігання та протидії відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Вирішення практичного кейсу, що передбачає письмовий аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації, із застосуванням норм антидискримінаційного законодавства України, Конституції України в частині забезпечення принципу рівності та недискримінації, а також відповідних міжнародно-правових стандартів.	Онлайн-тестування в СЕЗН Moodle – до 4 балів 8 тестових завдань, 0,5 бала за кожну правильну відповідь Вирішення практичного кейсу – до 3 балів повний, логічний та обґрунтований правовий аналіз ситуації з правильним визначенням виду і форми дискримінації та посиланням на норми антидискримінаційного законодавства – 3 бали; частково правильний аналіз (допущені неточності або неповне правове обґрунтування) – 2 бали; поверхневий аналіз без належного застосування правових норм – 1 бал; неправильне вирішення кейсу або відсутність відповіді – 0 балів.	7
Практичне заняття №8	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати,	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації, їх видів, форм прояву дискримінації за цими ознаками, а також змісту правового механізму запобігання та протидії дискримінації відповідно до національного законодавства України та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал ; допущення неточностей – 0,5 бала ; неправильні відповіді – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	дискусія, дебрифінг та ін.	дискримінації за ознакою гендерної ідентичності або сексуальної орієнтації, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також оцінкою правових підходів до інституту одностатевих шлюбів і цивільного партнерства в національному та європейському правовому контексті. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо забезпечення принципу рівності та недискримінації осіб за ознакою гендерної ідентичності та сексуальної орієнтації, правових викликів визнання одностатевих партнерств, а також співвідношення національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини у цій сфері.	практичного завдання – 1 бал ; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала ; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5 бала ; відсутність участі – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №9	Термінологічний диктант, робота у групі над розв’язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за ознакою віку (ейджизму), її соціально-правової природи, критеріїв класифікації та видів вікової дискримінації, форм її прояву, а також змісту правового механізму запобігання та протидії дискримінації за ознакою віку відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв’язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов’язаної з проявами дискримінації молоді або осіб старшого віку, визначенням виду та форми дискримінації за ознакою віку, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також оцінкою ролі правоохоронних органів у запобіганні та протидії віковій дискримінації й захисті прав постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо поширеності ейджизму в сучасному суспільстві,	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал ; допущення неточностей – 0,5 бала ; неправильні відповіді – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал ; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала ; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

		особливостей дискримінації молоді та осіб старшого віку, ефективності правових і інституційних механізмів протидії віковій дискримінації, а також ролі держави і правоохоронних органів у забезпеченні принципу рівності та недискримінації.	бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №10	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я, її видів і форм прояву, сутності соціальної стигматизації та стереотипізації ВІЛ-інфікованих осіб і осіб з інвалідністю, а також змісту правового механізму запобігання та протидії дискримінації за цими ознаками відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації за ознакою інвалідності або стану здоров'я, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, законодавства у сфері охорони здоров'я та соціального захисту, а також вибором ефективних правових засобів захисту прав постраждалих осіб або груп осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо причин і наслідків дискримінації за ознакою інвалідності та стану здоров'я, ролі стигматизації і стереотипів у порушенні прав людини, значення розумного пристосування, а також ефективності правових і соціальних механізмів забезпечення рівності та недискримінації.	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	3
Практичне заняття №11	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження, її видів і форм	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

	ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	прояву, а також змісту правового механізму запобігання та протидії такій дискримінації відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації за ознакою раси, кольору шкіри, національного, етнічного або соціального походження, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також оцінкою ролі правоохоронних органів у запобіганні та протидії таким проявам дискримінації й захисті прав постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо причин і наслідків расової, етнічної та соціальної дискримінації, ефективності правових і інституційних механізмів її запобігання, ролі правоохоронних органів у забезпеченні принципу рівності та недискримінації, а також дотримання міжнародних стандартів прав людини у цій сфері.	неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №12	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства чи мови, її видів і форм прояву, а також змісту правового механізму запобігання та протидії такій дискримінації відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації за ознакою місця проживання, громадянства або мови, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також оцінкою	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

		ролі правоохоронних органів у запобіганні та протидії таким проявам дискримінації й захисті прав постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо співвідношення мовної політики, інституту громадянства та свободи пересування з принципом недискримінації, ролі правоохоронних органів у забезпеченні рівності та недискримінації, а також дотримання міжнародних стандартів прав людини у цій сфері.	або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5 бала ; відсутність участі – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №13	Термінологічний диктант, робота у групі над розв’язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за наявністю судимості, досвідом перебування в місцях позбавлення волі або способом життя, дискримінації за сімейним чи майновим станом, а також дискримінації за релігійною ознакою, їх правової природи, основних форм прояву та заборони відповідно до національного законодавства і міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв’язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов’язаної з проявами дискримінації за наявністю судимості, сімейним або майновим станом чи релігійною ознакою, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, а також вибором правових механізмів захисту прав постраждалої особи або групи осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо меж допустимих обмежень прав осіб із судимістю, співвідношення свободи віросповідання та принципу недискримінації, а також ролі держави у запобіганні стигматизації та соціальній ізоляції осіб за сімейним чи	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал ; допущення неточностей – 0,5 бала ; неправильні відповіді – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал ; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала ; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал ; обмежена участь – 0,5 бала ; відсутність участі – 0 балів . Термін виконання: під час аудиторного заняття.	3

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

		майновим станом.		
Практичне заняття №14	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації за політичними переконаннями та належністю до професійних спілок, сутності цифрової дискримінації (цифрової нерівності) в інформаційному суспільстві, основних форм її прояву, а також правових засад запобігання та протидії таким видам дискримінації відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з дискримінацією за політичними переконаннями, членством у професійних спілках або проявами цифрової нерівності, визначенням виду та форми дискримінації, застосуванням норм антидискримінаційного законодавства, законодавства у сфері свободи об'єднань і доступу до інформації, а також вибором правових механізмів захисту прав постраждалих осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо меж реалізації політичних прав і свободи об'єднань у контексті принципу недискримінації, викликів цифрової трансформації для забезпечення рівного доступу до прав і публічних послуг, а також ролі держави у подоланні цифрової нерівності в сучасному суспільстві.	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	3
Практичне заняття №15	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо поняття дискримінації в умовах воєнного стану, її особливостей, конституційно-правових засад забезпечення принципу недискримінації, змісту міжнародно-правових стандартів недопущення дискримінації в умовах надзвичайних ситуацій, а також основних груп ризику та форм прояву дискримінації в	Термінологічний диктант – до 1 бала правильне відтворення основних понять і категорій з теми – 1 бал; допущення неточностей – 0,5 бала; неправильні відповіді – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин).	3

	опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	умовах воєнного стану. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правової ситуації, пов'язаної з можливими проявами дискримінації в умовах воєнного стану, визначенням правової кваліфікації дій органів державної влади або інших суб'єктів, застосуванням норм Конституції України, національного антидискримінаційного законодавства, а також відповідних міжнародно-правових стандартів прав людини і міжнародного гуманітарного права з метою захисту прав постраждалих осіб або груп осіб. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення проблемних питань щодо допустимих меж обмеження прав і свобод людини в умовах воєнного стану, забезпечення балансу між публічними інтересами та принципом недискримінації, визначення груп підвищеного ризику дискримінації, а також ролі держави і міжнародних інституцій у запобіганні дискримінаційним практикам в умовах збройного конфлікту.	Робота у групі / кейс-метод – до 1 бала правильний і обґрунтований аналіз практичного завдання – 1 бал; частковий або неповний аналіз – 0,5 бала; неправильний аналіз або його відсутність – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії – до 1 бала активна та аргументована участь – 1 бал; обмежена участь – 0,5 бала; відсутність участі – 0 балів. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Самостійна робота	Письмова контрольна робота Атестаційна робота №2	Атестаційна робота № 2 проводиться у дистанційній формі з використанням СЕЗН Moodle та включає два самостійні елементи контролю: Онлайн-тестування, що складається з тестових завдань, спрямованих на перевірку знань правових засад запобігання та протидії дискримінації за окремими ознаками, зокрема за ознакою статі, мови, віку, раси, кольору шкіри, національного чи етнічного походження, стану здоров'я, інвалідності, громадянства, місця проживання, судимості, сімейного чи майнового стану, релігійних та політичних переконань, а також особливостей недопущення дискримінації в умовах воєнного стану, відповідно до національного законодавства та міжнародних стандартів прав людини. Вирішення практичного кейсу,	Онлайн-тестування в СЕЗН Moodle – до 5 балів 10 тестових завдань, 0,5 бала за кожну правильну відповідь Вирішення практичного кейсу – до 3 балів повний, логічний та обґрунтований правовий аналіз ситуації з правильним визначенням виду та форми дискримінації, коректним застосуванням норм антидискримінаційного законодавства України та міжнародних стандартів прав людини – 3 бали; частково правильний аналіз (допущені неточності, неповне правове обґрунтування	8

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

		що передбачає письмовий аналіз правової ситуації, пов'язаної з проявами дискримінації за однією або кількома окремими ознаками, із застосуванням норм антидискримінаційного законодавства України, Конституції України в частині забезпечення принципу рівності та недискримінації, а також відповідних міжнародно-правових стандартів.	або відсутність чітких висновків) – 2 бали; поверхневий аналіз без належного застосування правових норм – 1 бал; неправильне вирішення кейсу або відсутність відповіді – 0 балів.	
Усього за поточний контроль	17			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	40 тестів – 20 балів	20
	Практичне завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16390	Вирішення кейсу (ситуаційної задачі) 18-20 балів – завдання виконано повністю, правильно, з належним нормативним обґрунтуванням і чіткими висновками. 14-17 балів – загалом правильне рішення з незначними помилками або неточностями. 10-13 балів – часткове вирішення завдання, поверхове обґрунтування. 0-9 балів – завдання не виконано або виконано з істотними помилками.	20
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	Екзамен
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)

F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)	
---	---	--

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Підручники та монографії

1. Запобігання та протидія дискримінації в Україні. Множинна дискримінація : навч. посіб. / кол. авт. [В. С. Березняк, О. С. Юнін, В. В. Шаблистий та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц., Заслуженого юриста України А. Є. Фоменка. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 236 с.
2. Верлос Н.В. Правові основи антидискримінаційної політики : навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Правоохоронна діяльність» освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2026. 152 с.
3. Федорович І. Ю. Посібник із запобігання та протидії дискримінації для державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування й надавачів адміністративних послуг. Київ, 2024. URL: <https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/guide-to-preventing-discrimination19082024-1.pdf>
4. Проблеми дискримінації та насильства з боку правоохоронних органів стосовно ЛГБТ. Результати якісного дослідження / Д. О. Кобзін, С. В. Щербань; Харківський інститут соціальних досліджень; Харківська правозахисна група. Харків : ТОВ «Видавництво «Права людини», 2021. 60 с.
5. Мірошниченко О., Назаренко В., Степаненко О., Соцька А., Ждан П. Працевлаштування осіб з інвалідністю : практичний посібник для роботодавців / за редакцією О. Мірошниченка. Київ, 2023. 80 с.
6. Методика запобігання та протидії дискримінації за ознакою статі та сексуальним домаганням на робочому місці в органах системи Міністерства внутрішніх справ України. Київ : Міністерство внутрішніх справ України; Управління моніторингу дотримання прав людини, 2023. 49 с.

Критичні джерела:

7. Верлос Н. В., Коломоєць Т. О., Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Цифрова безбар’єрність як правовий інструмент реалізації конституційного принципу рівності та протидії цифровій дискримінації. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. № 4. С. 601-605. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/145> URL: http://lsej.org.ua/4_2025/147.pdf.
8. Верлос Н. В. Реалізація конституційного права дитини на освіту в умовах збройного конфлікту: подолання дискримінаційних бар’єрів. *Науковий*

вісник УжНУ. Серія «Право». №91. Ч.1. С.172-177 DOI
<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.1.24> URL:<https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/26.pdf>

9. Верлос Н. В. Реалізація конституційного права дитини на освіту в умовах збройного конфлікту: подолання дискримінаційних бар'єрів. Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2025. №91. Ч.1. С.172-177 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.1.24> URL:<https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/26.pdf>
10. Романова Н.В. Забезпечення гендерної рівності в секторі безпеки і оборони: імплементація міжнародно-правових стандартів у законодавство України: дис. ... д-ра філософії за спец. 081 – Право. Київ, 2024. 235 с.
11. Назарчук А. В. Суб'єкти механізму запобігання дискримінації у державній службі. *Право та державне управління*. 2023. №1. С. 398-402. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/1_2023/60.pdf
12. Зіноватна І. В., Лапкін А. В. Юридичні гарантії дотримання принципу недопущення дискримінації у сфері праці. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. Том 2. № 90. С. 383-388. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/341275/329253>
13. Кравчук І. І. Дискримінація за національною ознакою на окупованих територіях через призму обмеження права на освіту як прояв геноциду українського народу. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. 2023. Том 34 (73). № 1. С.7-13. URL: https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/2_2023/2.pdf
14. Batanov O. ., Batanova N. ., Verlos N. ., Omelchenko N. ., Lukashenko A. . Constitutional principles of functioning of democratic institutions in the conditions of COVID-19 pandemic. Domestic practice and foreign experience. DIXI. 2022. Т. 24. № 1. С. 1-19. DOI: <https://doi.org/10.16925/2357-5891.2022.01.04> URL: <https://revistas.ucc.edu.co/index.php/di/article/view/4237>
15. Верлос Н. В. Цифрова дискримінація як порушення конституційного принципу рівності прав і свобод людини. Правова освіта та правова наука в умовах сучасних трансформаційних процесів : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 23 листопада 2023 року / за заг. ред. Т.О. Коломоєць Запоріжжя: ЗНУ, 2023. С. 9-15. URL: https://www.znu.edu.ua/faculty/law/nauka/2023/_osv_ta_pravova_nauka_v_ukrayin___v_umovakh_suchasnikh_transformats_jnikh_protse_v_.pdf
16. Верлос Н. В. Особливості рецепції міжнародних антидискримінаційних стандартів в конституційне право України. Актуальні проблеми правової науки : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 29 лютого 2024 року / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя Запоріжжя: ЗНУ, 2024. С. 21-26. URL: https://www.znu.edu.ua/faculty/law/nauka/2024/_vseukrayins_koyi_nauk

ovo-

[praktichnoyi_konferents_yi_aktual_n_problemi_pravovoyi_nauki_1_.pdf](#)

17. Верлос Н. В. Конституційні засади реалізації принципу недискримінації в державній молодіжній політиці в умовах воєнного стану: правові виклики в діяльності правоохоронних органів. Актуальні проблеми правової науки та правоохоронної діяльності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 22 грудня 2025 року / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя : ЗНУ, 2025. 114 с. Запоріжжя: ЗНУ, 2025. С. 11-14. URL: https://www.znu.edu.ua/faculty/law/nauka/2025/_vseukrayins_koyi_nauk

ovo-

[praktichnoyi_konferents_yi_aktual_n_problemi_pravovoyi_nauki_ta_pravo_okhoronnoyi_d_yal_nost_.pdf](#)

18. Нікітенко В., Воронкова В., Коломоєць Т., Верлос Н. Захист прав і свобод людини як виклик трансформації правової системи в умовах турбулентності цифрової доби. Humanities Studies. 2025. Випуск 23 (100). С.68-82. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-23-100-08>
URL: <https://humstudies.com.ua/article/view/335589>

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <https://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
4. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
5. <http://www.ombudsman.gov.ua> – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
6. <https://www.president.gov.ua> – Офіційне інтернет-представництво Президента України
7. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
8. <http://www.library.ukma.kiev.ua/amer> – Американська бібліотека НаУКМА
9. <http://www.loc.gov> – бібліотека Конгресу США
10. <http://www.bl.uk> – Британська бібліотека
11. <http://www.d-nd.de> – Німецька національна бібліотека
12. <http://www.bnf.fr> – Національна бібліотека Франції
13. <http://dev.europeana.eu> – Європейська цифрова бібліотека (Europeana)

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Відвідування усіх занять є обов'язковим для здобувачів. Відпрацювання допускається лише у разі відсутності здобувача на

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Правові основи антидискримінаційної політики

практичному занятті з поважних причин (напр. хвороба, що підтверджується довідкою з лікарні тощо).

Академічна доброчесність. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методiku проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_pro_organ_zats_yu_ta_metodik_u_provedennya_potochnogo_ta_p_dsumkovogo_semestrovogo_kontrolyu_navchannya_student_v_znu.pdf

.Визнання результатів неформальної (інформальної) освіти

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, можуть бути перезараховані у межах освітнього компонента відповідно до чинного законодавства України та Положення Запорізького національного університету про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normativna_basa/polozhennya_zapor_z_kogo_natsional_nogo_un_iversitetu_pro_poryadok_viznannya_rezul_tat_v_navchannya_zdobutikh_shly_akhom_neformal_noyi_ta_abo_nformal_noyi_osv_ti.pdf).

Перезарахування здійснюється за результатами розгляду документів і співвіднесення їх із результатами навчання дисципліни. Перезарахування результатів неформальної освіти можливе в межах визначених результатів навчання та обсягу кредитів освітнього компонента.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального та/або інформального навчання заявника в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів навчання рівню освіти, на якому реалізується освітня програма. Визнанню можуть підлягати результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), виду навчальних занять, завданням самостійної роботи, індивідуальному завданню.

У разі, якщо перезарахуванню отриманих результатів навчання у неформальній та інформальній освіті підлягають окремі розділи чи теми, виду навчальних занять, самостійної роботи, які не перевищують 14 годин, право для перезарахування результатів надається викладачу відповідної дисципліни.

Документи для підтвердження інформації про неформальне та/або інформальне навчання: сертифікати, свідоцтва, освітні програми, які підтверджують зміст та результати навчання, які отримав здобувач вищої освіти.

Рекомендовані платформи: Prometheus, Coursera, ВУМ online, edX, HELP (Рада Європи), Udemy, FutureLearn, OpenLearn (The Open University) та інші.

Перевірка досягнутих результатів навчання здійснюється під час проведення підсумкового контролю з дисципліни та враховуються викладачем при визначенні підсумкової оцінки з навчальної дисципліни

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою: <http://surl.li/afeagu>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих

студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/plozhennya_pro_organ_zats_yu_ta_metodik_u_provedennya_potochnogo_ta_p_dsumkovogo_semestrovogo_kontrolyu_navchannya_student_v_znu_p_df.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ

Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Запорізький національний університет

Силабус навчальної дисципліни

Правові основи антидискримінаційної політики

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>